

diepgang

Govert van Oord

Schijtlijster

Port Betaald

postnl

Libbert

Brandaan

Van de redactie

Het afgelopen jaar is het bezoek aan de zeemanshuizen toegelopen. Bij onze (tegen)bezoeken aan boord merken we dat ze op prijs gesteld worden. Bijzonder is dat veel van dit werk 'om niet' is verricht. In dit blad hopen we er op inspirerende wijze over te schrijven. Zodat de kerst echt een feest wordt. En zou een steentje bijdragen aan het welzijnswerk voor zeevarenden geen goed voor nemen voor 2019 kunnen vormen? Er zijn tal van mogelijkheden waar we u graag over informeren!

In dit nummer

- 3 **Kerstmeditatie**
- 4 **Kerstgedicht** • van Gerrit Achterberg
- 6 **Brandaan** • Ierse Sinterklaas
- 8 **Zeemanshuis Eemshaven** • Meer dan een biertje openmaken
- 11 **Basta** • Joke is er klaar mee
- 12 **Muziek aan boord** • De radio blijft favoriet
- 14 **Schijtlijsters** • Meer vies dan bang
- 16 **Zeewiersum** • Speuren en geuren
- 18 **Symposium** • De NZC verwelkomt bijzondere gasten
- 22 **Voor hen die zijn in nood op zee** • Een lied dat een film verdient
- 24 **Saai is een vloek** • Nadenken over je begrafenis
- 26 **Zeevaart artistiek benaderd** • Schepen veranderen het landschap
- 30 **Zeevaart filosofisch benaderd** • 'Onderstromen' van Omroep Human
- 32 **Zeevaart juridisch benaderd** • Oasis of the sea
- 34 **Niet weggijken** • Seksueel misbruik
- 38 **Herfst of lente** • Welk seizoen heeft de mooiste kleuren?
- 39 **Adressen zeemanshuizen en pastores**

Colofon

diepgang is een gezamenlijke uitgave van de Nederlandse Zeevarendencentrale en de Stichting Pastoraat Werkers Overzee **Redactie** Joke van den Dool, Astrid Feitsema, Stefan Francke, Jos Hilberding, Simon Hoek, Hans Luesink, Helene Perfors, Léon Rasser (hoofdredacteur), Liesbeth Visser en Kees Wiersum **Redactieadres** Veembroederhof 164, 1019 HC Amsterdam **Oplage** 2000 **Verspreiding** Nederlandse koopvaardij- bagger- en diepzeevisserijsschepen, Nederlandse zeemansclubs en abonnementen **Grafische vormgeving** Anja Verhart **Druk** Drukkerij Rijpsma, Rozenburg ISSN 1567 - 3472 Een **abonnement** op **diepgang** is mogelijk door donateur te worden (voor minimaal 25 euro per jaar) van de Nederlandse Zeevarendencentrale, Stationsstraat 112, 3881 AG Putten IBAN: NL72 INGB 0000 144030 (ook voor giften en donaties)

Meditatie

Het is in de kerstnacht als de herders op het veld zijn, ze houden de wacht bij hun kudde (Lucas 2:3).

Het klinkt romantisch en er zijn veel liedjes over gemaakt. Maar het is net zo weinig romantisch als zeevarenden die 's nachts wacht lopen. Want het is op-letten; er kan zomaar een rover, mens of dier, langskomen en hun kudde bedreigen. Opletten dat je schip niet aangeva-

ren wordt, dat je niet van je koers raakt. En ook al is het dan aan boord rustiger dan overdag, de nacht kan op je drukken. Donker is moeilijk.

Als er in de Bijbel staat: het is nacht in Bethlehem, gaat het om meer dan alleen het donker. Het gaat om de wereldnacht,

de tijd dat mensen elkaar naar het leven staan. Er is chaos; geen tijd voor kinderen die worden geboren. Het is de nacht van stress en spanning en geen uitzicht zien. De nacht waarin je wakker ligt van zorgen om je familie, omdat je zolang en zover weg bent en Skype of Facebook nooit de gaten kunnen opvullen. En in dat pikkedonker wordt het licht geboren. Plotseling klinkt engelengedezang: 'Eer aan God in de hoogste hemel en vrede op aarde voor alle mensen die hij liefheeft.' (Lucas 2:14)

De kerstklokken luiden, de scheepsbel geeft vier dubbele slagen: het is het einde van de wacht, het einde van de nacht. De herders zijn bang, maar de engel brengt hun het goede nieuws. Zo kunnen ze op weg gaan om met eigen ogen in Bethlehem te zien wat ze verteld is. Meezingend met de engelen om zo hun eigen nacht te verlichten.

Net als de herders zijn wij vaak bang. We durven niet mee te zingen, durven die kerstklok niet te luiden. Donker is

moeilijk. Zeker als de engelen weer zijn teruggegaan naar de hemel en we ook nog zelf op weg moeten gaan. Maar toch: er is goed nieuws. De Redder is geboren.

Ik denk aan een lied van Leonard Cohen: *'Ring the bells that still can ring
Forget your perfect offering
There is a crack in everything
That's how the light gets in.'* (Anthem)

Wat geeft het als je vals zingt. Laat die klokken klinken, vergeet dat je niet perfect bent. Weet je niet dat juist door de scheuren het licht komt? En dat je, hoe imperfect je ook mag zijn, juist door die onvolkomenheden geaccepteerd wordt. Daardoor komt het licht naar binnen.

En je kunt meezingen met de engelen, je eigen nacht met een lied verlichten.

Want vandaag is de Christus geboren.

Helene Perfors

Kerstgedicht

Klokken haalden mij uit de slaap vandaan:
Kerstmis over Den Haag om middernacht.

Hij, die ik dagelijks te wezen dacht,
trok uit mij weg en kwam alleen te staan.

Ik keek tegen mijn eigen leven aan,
alsof een ander het had doorgebracht.
Een lege helderheid betrok de wacht
tussen mij en het opgeschoven raam.

De stad verstomde. Mijn verbeelding ging
over de torens heen naar Bethlehem.

2000 jaren her is daar een kind
zojuist geboren en de moeder windt
het in een doek. De ezel en de man
maken het nuchter mee. Een engel zingt.

Gerrit Achterberg

Bij het bezoeken van zeevarenden gaat als havendomee mijn belangstelling altijd uit naar de religieuze afbeeldingen en teksten aan boord. Daarbij kom ik van alles tegen. In de 20 jaar waarin ik systematisch op zoek ben, heb ik helaas nooit een afbeelding van Sint Brandaan gezien. Dit terwijl hij volgens de overlevering een zeereis van maar liefst negen jaar lang heeft gemaakt, de vuurtoren van Terschelling waarschijnlijk naar hem is vernoemd en in Ierland niet Sint Nicolaas maar hij de beschermheilige is van de zeevarenden.

BRANDAAN IERSE SINTERKLAAS

Misschien heeft de anonimiteit van Brandaan te maken met dat hij niet is gaan varen om lading te vervoeren. Hij ging aan boord om de waarheid te achterhalen. Als monnik kreeg hij van God de opdracht om naar zee te gaan. Op die manier zou hij meer over Hem te weten te komen.

Brandaan komt al snel tot de conclusie dat de wereld niet zo geordend is als hij dacht. Hij maakt werkelijk de gekste dingen mee. Zo denk hij op een eiland te zijn aangekomen maar blijkt het stukje land te rusten op de rug van een vis. Nog vreemder is dat hij een bezoek brengt aan het paradijs. Volgens de bijbel is dit namelijk een plek waar de mens nooit meer kan terugkeren. Het meest merkwaardige vindt hij echter dat hij Judas, de man die Jezus heeft verraden, onderweg tegenkomt. Judas blijkt niet eeuwig te branden in de hel. Af en toe mag hij er even uit om bij te komen van de pijnen die hij daar moet doorstaan. Over de zeereis van Brandaan is meer dan duizend jaar geleden een boek geschreven. Samenvattend kun je erover opmerken dat mensen van veel dingen slechts de oppervlakte kennen. Als ze zich serieus verdiepen in iets komen ze er niet alleen achter dat het anders zit. Ook beseffen ze dan hoe weinig ze eigenlijk maar weten.

Persoonlijk doen de belevenissen van Brandaan mij wat denken aan de verhalen die kapitein Kees Wiersum schrijft in Diepgang,

de Schuttevaer en in zijn eigen boeken. Zo beschrijft Kees vaak het wonderlijke van de plekken waar hij komt. Verder moeten bij hem scheepsagenten, loodsen, inspecteurs en soms zelfs collega's het flink ontgelden. Als trouwe lezer raakte ik aanvankelijk verbaasd hoe het met zoveel minkukels in de scheepvaart mogelijk is dat veruit de meeste lading gewoon zijn bestemming bereikt.

Inmiddels weet ik dat er ondanks vele menselijke fouten van alles goed gaat in deze wereld. En dat het veel aandacht besteden aan fouten van anderen ook iets zegt over hoe je tegen je eigen doen en laten aankijkt. Het kan leiden tot een diep besef dat dingen op veel manieren goed kunnen gaan. Dat je zo beter kunt bepalen waar je eigen verantwoordelijkheid begint en ophoudt. Voor Brandaan betekent dit laatste dat er een God is die voor de mensen zorgt. Dat maakte hem minder eigenwijs en stellig. Hij werd milder. Zoals het lachen om de beschrijvingen van Kees zijn lezers ook milder maakt.

Dit artikel wil ik dan ook eindigen met de oproep een afbeelding van die Ierse Brandaan uit deze Diepgang uit te knippen en ergens aan boord op te hangen. Een beetje mijmeren over de verhalen van onze eigen Hollandse Zwarte Kees (Zee)Wiersum kan natuurlijk ook!

Léon Rasser

Centrum voor Zeevarenden in de Eemshaven

Meer dan een biertje openmaken

Vroeger waren er misschien meer, maar ze zijn nog steeds overal ter wereld te vinden: zeemanshuizen. Of modern gezegd: centra voor zeevarenden. Talloze vrijwilligers zorgen ervoor dat dichtbij de haven zeevarenden een gastvrij onthaal kunnen krijgen. In Diepgang nemen we een kijkje achter de schermen van de Nederlandse centra voor zeevarenden. We beginnen dit nummer in het hoge noorden, in de Eemshaven.

Als ik met de auto op weg ben naar de Eemshaven lijkt het alsof ik me midden op zee bevind – zo vlak is het Groningse land. Langzaam maar zeker komen in de verte de lichtjes tevoorschijn van kranen, schepen en de vele centrales die deze haven rijk is. Ik arriveer bij het zeemanshuis net voor openingstijd. Buiten staan al mensen te wachten. Binnen zijn vijf vrijwilligers druk in de weer met de voorbereidingen voor de avond. “Normaal staan we hier met z’n tweeën”, vertelt vrijwilligster Aafke, “maar er ligt nu een cruiseschip en daardoor is het extra druk.”

Het gebouw is neergezet in 2004 en ziet er nog nieuw uit. Als je binnenkomt, valt onmiddellijk de open ruimte op met een prominente bar. Boven ons bevindt zich een wand met vlaggenstokken. Aan één kant staat een boekenkast. In een hoek staat een vitrine met souvenirs. Achter de bar valt de Airfryer op – het is mogelijk om oer-Hollandse bitterballen te bestellen. “Een geschenk van één van de offshore-schepen, die hier vaak in de

haven te vinden zijn. De mannen vonden het hier super, maar ze misten een warme snack.” Er staan geen computers meer in dit zeemanshuis. “Die werden toch niet meer gebruikt. Iedereen heeft een mobiele telefoon, dus wifi is voldoende.”

Met vrijwilliger Henk ga ik mee in de bus: een groep Filippijnen van een bulkcarrier staat bij een gate te wachten om opgehaald te worden. Zij hebben kolen gelost voor één van de centrales. Samen met de offshore-windschepen en coasters zijn zij de meeste voorkomende gasten in de Eemshaven. Henk vertelt: “Ons centrum is eigenlijk de enige vorm van vertier in de buurt. Anders moet de bemanning naar Groningen en een taxi is duur. Wij hoeven maximaal maar 8 kilometer te rijden binnen de haven.” Henk is al jaren lang vrijwilliger en doet dit werk graag. Zijn record: 133 buskilometers op één avond. “Het mooiste is het contact met zoveel verschillende mensen. Het is niet de bedoeling dat je als vrijwilliger voor je eigen gezelligheid komt. Je bent er voor de ander. Een praatje.

Soms een hulpvraag. Het is meer dan biertjes openmaken. Dat kan iedereen.”

Ik ga met de bulkcarrier-bemanning het zeemanshuis binnen. Daar is het inmiddels al flink druk. Ik raak met wat bezoekers in gesprek, een Roemeen en een Schot die aan het werk zijn op het cruiseschip. “Hoe vinden jullie het hier?”, vraag ik. “Absolutely lifesaving!” – dit houdt ons in leven, zeggen ze. “Het is hier leuker dan op een hotelkamer.”

Ik stel dezelfde vraag aan andere bezoekers. De schone WC wordt prettig gevonden. De wifi is handig. Sommigen zouden graag een nog wat grotere keuze aan souvenirs willen. Anderen missen iets als karaoke. De statafels vindt niet iedereen prettig – maar die zijn er ook maar tijdelijk. Normaal staat er ook een pooltafel; die is vanwege de drukte even naar zolder verhuisd.

Op de bovenverdieping is een ‘religieuze hoekje’ te vinden met beelden en kaarsen. Boven kunnen de bezoekers even wat

rustiger zitten. “Er is niet direct behoefte aan méér,” legt Aafke uit. “Eén keer per jaar hebben we de koopvaardijdienst. En onze pastor Sven is beschikbaar als er een vraag is voor een gesprek of een bezoek aan boord.”

Er worden kleren gepast. Een winterjas en twee sjaals krijgen een nieuwe eigenaar. ‘Nederland is maar koud’, is een standaardklacht van Aziatische zeevarenden. De financiering van dit centrum voor zeevarenden vormt gelukkig geen groot probleem. “We hebben een aantal sponsors uit de haven, die bijdragen in natura en geld. In september is er altijd een sponsormiddag. Maar we willen graag nog wat uitbreiden, zodat we wat meer opslagruimte hebben. En we willen het centrum ook fris houden. Eigenlijk moet een bezoeker die na drie jaar weer eens terugkomt in onze haven kunnen zeggen: ‘Hé, die zijn hier goed bezig geweest!’”

Om 22.00 uur zijn er nog steeds zo’n 50 bezoekers binnen. Een groepje staat rond één van de tafels te kaarten. Maar de sluitingstijd komt in zicht. Henk gaat met de bus de bulkcarrier-bemanning terugbrengen. Door andere bezoekers wordt nog een biertje voor buiten gekocht. Dat mag, als er maar geen troep wordt achtergelaten. Twee Filippijnen vieren dat ze morgen naar huis gaan – na een werkperiode van 10 maanden boord. Daar kijk ik als baggerdominee toch van op. Als ik hun reis vergelijk met mijn late en lange thuisreis naar Middelburg, valt deze toch wel weer mee. Zeker nadat ik nog een portie bitterballen heb meegekregen.

Stefan Francke

.....
* Met dank aan vrijwilligers Aafke, Jan, Wia, Lily en Henk

Het Centrum voor Zeevarenden (Borkumweg 2, Eemshaven) is iedere dag geopend van 19.00 tot 22.00 uur. Meer informatie is te vinden op www.zeemanshuiseemshaven.nl
.....

Klaar ben ik ermee, het is genoeg, op, basta. Ik heb alles wel gezegd en gedaan. Ik vond het vreselijk leuk, het schrijven van deze columns.

BASTA

Ja, vond. De laatste jaren was het gewoon steeds minder leuk. Het werd moeilijker en moeilijker. Voor mijn gevoel had ik alle onderwerpen wel besproken en gefantaseerd. Soms tot grote ergernis van mijn gezinsleden. Ik was altijd te laat met inleveren. Had altijd koudwatervrees, want wat was er nu aan? Wie vond mijn stukjes nu leuk?

Ik ben geen echte zeemansvrouw meer. Jan doet nog steeds iets met boten en varen maar is geen echte zeeman meer. Hij werkt nog steeds aan de andere kant van de wereld en hij is langer weg dan een echte zeeman. Het is geen wedstrijd maar de feeling met het echte zeemansleven ben ik kwijt.

Ik heb eelt op mijn ziel gekregen. Ben gepokt en gemazeld na 25 jaar. Ik red me prima. Schiet in de lach als er weer een cliché uitgesproken wordt ('Wat knap hoe jij je leven leidt, ik zou het niet kunnen'. Nou, ik lekker wel!) Haal (bijna) mijn schouders op als er weer geroddeld wordt dat hij vast in elk stadje een ander schatje heeft.

Alles went, zelfs een zeemansvent. Het went dat ik nergens bij hoor qua vrienden. Voor

een stel ben ik lastig want: o wee, een vrouw alleen, als ze maar niet achter de man aan gaat. Voor een vriendin ben ik te zelfstandig. Ik hoef nooit te overleggen of ik weg mag, geld uit mag geven. Ik durf bij Hazeldonk (alleen!) de grens over met de auto. En oh ja, ik sta het hele jaar voor iedereen klaar behalve die paar keer dat Jan in Nederland is. Oké, ik sta minder klaar. Maar dat onbegrip ... (oh ja sorry, ik heb zojuist gezegd dat het went). Zeemansvrouwen (en ik), we zijn maar een stel apen die een kunstje kunnen. Het kan een paar jaar duren maar dan is het wel een verrekt leuk kunstje! Ik zou niet anders meer willen en hij gelukkig ook niet!

Maar het schrijven van stukjes... klaar ben ik ermee, basta. Ik weet niks meer, kan niks meer verzinnen. Alles is gezegd en gedaan.

Ik ga u verlaten in stijl! Eén cliché... ik kan het niet laten... het moet er uit:

Mocht het eens zwaar en stom zijn... kop op, je wist waar je aan begon!!!

Joke van den Dool

EN ANDERE ZENDERS

Op een willekeurig schip, varend over de Stille Oceaan, klinkt muziek. Geen zware, klassieke muziek en ook geen oorverdovende, schreeuwende Metal rock. Maar alle genres daar tussenin worden op een bescheiden volume afgespeeld. Het maakt niet uit op welk dek je bent, je hoort altijd wel ergens muziek.

bluetooth naar de stereo. Een verdieping lager, staat in de sportzaal een grote flatscreentee-vee. Er wordt constant Ibiza- dancemuziek op afgespeeld, dus is het genieten geblazen op de crosstrainer en op de fiets. Een enkele sporter houdt niet van deze hele vrolijke en zomerse televisiebeelden en heeft oortjes in, zodat hij kan luisteren naar een podcast met Skyradio running hits.

Klim je de trap af richting kombuis, dan hoor je alle bekende Engelstalige tophits voorbij komen. Ben je niet claustrofobisch aangelegd en daal je nog verder af, dan nader je de kelders van het schip. Hier is de controlekamer, waar je kunt meegenieten van heuse Poolse rockmuziek. Pas-seer je het kantoor dan tref je nog iemand aan die ellenlange bestanden aan muziek uit de oude doos heeft bewaard op zijn computer. Tussen twee werkplekken staat een kleine muziekset ge-

frommeld waar hits van Roxette en het nummer “Down Under” uit de speakertjes klinken. En bereik je tenslotte de kabelcontrolekamer, dan hoor je alles wat ik al genoemd heb langskomen. Echt alles. Met als bonus nog wat Franse of Duitse muziek erbij.

Aangekomen in de haven verandert de sfeer. Boven in de mast staat een antenne met een versterker. Daardoor hebben ze op de brug radio Simone FM! Het bekende radiostation van Noord- en Oost Nederland verzorgt leuke uitzendingen, dus dat willen de machinisten ook wel. Alleen is hun kantorencomplex zo laag in het schip dat de sound van Simone FM al is verwaterd voordat het de speakers bereikt heeft.

Om toch ook Simone FM te kunnen ontvangen, hadden de machinisten een extra antenne nodig. Dus plakten ze een koperen draadje op de buitenkant van hun patrijspoort naar boven langs de wand van het schip. Het werkte. Jammer genoeg spoelde een golf zeewater de geïmproviseerde antenne weg tijdens een zeegang. De centrale antenne uit de naastgelegen hut bood uitkomst. Hij werd ‘verplaatst’. Ook in de kabelcontrolekamer is Simone FM nu te beluisteren. Afgewisseld met Radio 538 en zenders ‘voor veertigplussers’.

En als zo’n willekeurig schip dan met enige regelmaat in een Nederlandse haven ligt, dan kan het zo maar zo zijn dat een Filippijns bemanningslid op een gegeven moment gehecht raakt aan de Nederpop en de smartlappen. Of het kan zijn dat hij Rammstein imiteert en op een gegeven moment wel eens wil weten wat er ‘gezongen’ wordt in het Duits.

Maar hoe dan ook, alle muziek wordt afgespeeld op een bescheiden volume. Tenminste, bijna altijd. Als de karaoke aan gaat, galmt de Filippijnse softrock door het ganze schip. Hij is pas geleden aangeschaft op de Filippijnen, die karaoke. Kosten: 125 euro, betaald uit de zogenaamde ‘Welfare-pot’. De werkgever vult die pot maandelijks, tot een bedrag van 200 euro per bemanningslid per jaar. Er was dus nog genoeg geld over voor een sjoelbak en een pingpongtafel. De Zumba-dvd’s waren natuurlijk al veel eerder aangeschaft.

Sommige heren kunnen best goed zingen, anderen niet. Dus als ‘The Summer of 96’ als zodanig niet meer herkenbaar geperformed wordt, dan past het luisterende deel van de bemanning het volume van hun muziekinstallatie er op aan. Flink naar boven toe.

@strid

Schijtlijsters

Waar je ook vaart, als je oplet zie je tekenen van leven. Een vliegende vis of de spuiters van een walvis. Maar er zijn bovenal vogels. Vaak zweven de zeevogels op gracieuze wijze rakelings over de golftoppen en door de dalen. Slechts de ervaren observator neemt de minimale wiekslag waar. De dieren lijken oneindig te zweven over de schijnbaar verlaten oceanen.

Dichter bij de wal zien we ook de landvogels. Sommigen zijn verdwaald door een storm, anderen op hun vogeltrekroute. Ze gebruiken een schip als rustpunt. Even bijkomen van het oneindig geklapper van de vleugels. Het kan een dwaalgast zijn die zich schuilkoudt aan dek. Maar ook in groepsverband maken ze graag gebruik van de reling en verstaging.

Onlangs voeren we aan de westzijde van Midden-Amerika en de golf van Californië. Een gebied waar beduidend meer van het leven op en in zee waarneembaar is. Regelmatig zijn er spelende walvissen en tuimelende dolfinen te zien. Maar dus ook veel zeevogels. Vraag me niet naar de soortnamen. Want de verschillen zitten in een geelgroen of groengeel veertje. Of een rode snavel dan wel een rode staart zoals bij de keerkringvogels. Vaak zijn de details niet waarneembaar voor de leek of als de vogel op de wieken is. Aan boord noemen we ze dus maar lijsters. Mijn laatste reis hadden we genoeg van die lijsters aan

boord. Ze zaten vooral in de voormast en op de verschan-sing van de bak. Vanaf de brug die dienst doet als vogelkijk-hut was goed te zien hoe de vogels manoeuvreerden op de wind, op zoek naar een geschikte landingsplek. Er bleek zelfs een soort hiërarchie te zijn want niet elke vogel werd geduld als wingman. Achter de verschan-sing heerst een soort van windstilte. Sommige vogels komen daarin terecht en verliezen up-lift en storten aan dek. Het bakdek blijkt een slechte startbaan want deze vogels kunnen er niet opstijgen.

Flats, flets! Met regelmaat getuigen de vogels ervan een goede spijsvertering te genieten. Langzaam verdwijnt de bak en het voorschip in een witachtige smurrie, verse guano. Het gezag en zijn secondant nemen na het middagmaal een kijkje bij dit vogelparadijs. Eenmaal op de bak aangekomen wordt hun aanwezigheid niet in dank afgenomen. Flets, flats, kled-der! Ze worden bekogeld met verse guano vanaf de mast. Met gezwinde spoed wordt

teruggetrokken na enkele schampschoten opgelopen te hebben. Schijtlijsters zijn het! Voor aankomst krijgt de bootsman order om de bak te kuisen. Gewapend met lange dikke leren lashandschoenen, gezichtsbescherming en een helm wordt er aangetreden. Vlakbij zijn die snabels toch wel scherp stevig. De vogels zijn ook behoorlijk groter dan het lijkt vanaf de brug. Maar de gecrashte vogels worden gevangen en weer op de wieken geholpen. De dekwasslang verwijdt de laatste guano. Land in zicht, gereed om aan te lopen. Vanaf het voortoplicht stijgt de laatste vogel op... schijtlijster.

Hans Luesink

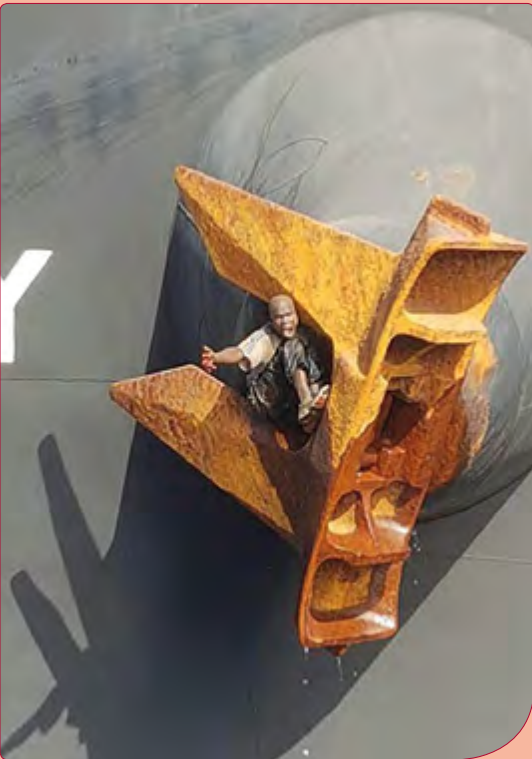
Na lange tijd in Kaapstad te hebben doorgebracht is het tijd weer te vertrekken. De oceaan lonkt en het is nog een hele reis naar Australië. Het valt niet mee de routine aan de wal weer te verruilen voor het zeeleven. Komende weken geen Tafelberg meer als vast uitzicht, maar een eindeloze donkerblauwe vlakte met zo af en toe een albatros als hoogtepunt van de dag.

VERSTEKELINGEN

“Ik heb de ‘stowaway search’ besteld voor morgenochtend”, laat de scheepsagent weten. Zuid-Afrika mag dan een schitterend land zijn, sommige inwoners willen maar één ding: zo snel mogelijk hier vandaan en elders een nieuw leven opbouwen. Eén van de

manieren waarop die arme sloebers dat proberen, is door zich te verstoppjen op een schip. Verstekelingen zijn altijd nog een probleem, ondanks ISPS-dichtgetimmerde havens, gangway-wachten en legers van security-personeel. Het zoeken naar verstekelin-

gen doen we niet zelf: een gespecialiseerd bedrijf wordt ingehuurd en met behulp van speurhonden wordt elke ruimte waar iemand zich mogelijkwerijs kan verstoppjen doorzocht, of beter gezegd, doorsnuffeld.

Bij speurhonden denk ik direct aan wild aan hun riem rukkende Duitse herders met blikkerende tanden, gereed om iedere onverlaat die niets aan boord heeft te zoeken naar de keel te vliegen.

Het valt daarom een beetje tegen; drie mannen in overalls stappen aan boord. Een van hen draagt een morsig hondje, zo te zien een Jack Russell. Het heeft een tuigje om met

daaraan een handvat. Het teefje heeft een gelaten blik; het is kennelijk lang geleden dat het als jonge, enthousiaste speurhond niet kon wachten om verstopte verstekelingen te zoeken.

De man zet het hondje neer op het brugdek. Je ziet haar denken: "Ja hoor! Wát een groot schip... ik ben maar alleen!" Met wat dwingende woorden van het baasje zet het hondje zich in beweging. Routineus gaat het beestje de hele brug over. "Niets! Gaan we nu weer naar huis?" Verwachtingsvol kijkt het hondje naar de baas, maar die heeft andere plannen. "Naar beneden!" De speurhond piept angstig. Trapvrees... Aan het handvat tilt de

baas de hond de trap af. Zo gaat het de hele accommodatie door, het hondje en de drie mannen die mij een beetje lafjes meedelen liever bij elkaar te blijven. Bang natuurlijk dat ze plotseling overweldigd worden door hordes verstekelingen ...

In het klaslokaal van dit opleidingsschip gekomen rent de speurhond langs de bureautjes en verdwijnt ze uit zicht. Het duurt verdacht lang voordat ze weer tevoorschijn komt. Met schuldige blik kijkt het diertje naar ons op. "Sorry, ik moest ook zó nodig..." onder een van de bureaus ligt, verstopt als een verstekeling, een keurige drol.

I25 jaar trouw aan zeevarenden

Symposium Nederlandse Zeevarendencentrale

De Nederlandse Zeevarenden Centrale vierde haar 125-jarig bestaan op 15 november met een symposium in de Pelgrimvaderskerk in Delfshaven. In deze kerk vol geschiedenis, waar vanuit de 'Pilgrim Fathers' naar Amerika vertrokken, werd door voorzitter Hans Kapteyn kort teruggekeken op de rijke geschiedenis van de NZC. Op de trouw aan zeevarenden op velerlei wijze. Die trouw wil de NZC in de toekomst voortzetten. Om dat aan de orde te stellen was een aantal sprekers uitgenodigd.

De 'Havenwethouder' van Rotterdam, Adriaan Visser, sprak als eerste zijn felicitaties uit. Dat deed hij op een aardige manier. Eigenlijk was het mooi dat de wethouder – omdat hij toegezegd had om te spreken op dit symposium – gedwongen was geweest zich in het werk van de NZC en het koopvaardijpastoraat te verdiepen. Als het gaat om de toekomst van trouw aan zeevarenden loont zich dat. Het was dan ook meer dan een obligaat praatje van de stad Rotterdam.

Vervolgens was de première van de film 'Voor hen die zijn in nood op zee' (zie verder in Diepgang) en werd NZC-bestuurslid Marja van Vliet, oud-commissioner van het Leger des Heils, geïnterviewd over haar persoonlijke ideeën over het belang van de NZC. Het geheel werd op prettige wijze aan elkaar gepraat door Kees Posthumus.

Een panelgesprek met Lucas Viruly, havenarts in Amsterdam, Bert Hoekstra, bestuurslid zeemanshuis Eemshaven en Helene Perfors, koopvaardijpredikant in de Rijnmond, belichtte vanuit verschillende hoeken het belang van het werk voor zeevarenden. En het belang om dit ook in de toekomst voort te zetten. En met de goede wensen voor de komende 125 jaar werd er besloten met het gezamenlijk zingen van 'O Eeuw'ge Vader, voor hen die zijn in nood op zee'. En kon men onder het genot van een drankje en hapje uitgebreid napraten.

Helene Perfors

Sint Brandaan wordt soms
hij bijna niet meer doet

ns zo stoer afgebeeld dat
denken aan een monnik.

Voor hen die zijn

Film over zeemanslied

Ter gelegenheid van haar 125-jarig bestaan heeft de Nederlandse Zeevarendencentrale een film uitgebracht. Deze heeft de titel 'voor hen die zijn in nood op zee'. Verschillende zeemannen en hun familieleden komen hierbij in beeld. Aan de hand van het bekende lied 'O eeuw'ge vader, sterk in macht', komen behalve de leuke ook de moeilijke kanten van het varende leven aan bod.

Hierbij kan gedacht worden aan brand aan boord, de verschrikkingen van de tweede wereldoorlog of het overlijden door gas in het ruim. De film is te bekijken via de website nederlandsezeemanscentrale.nl.

Mocht u een exemplaar van de film willen hebben, dan kunt u contact opnemen met het secretariaat van de Nederlandse Zeevarendencentrale. Er rusten geen auteursrechten op deze film waardoor deze overal vertoond mag worden.

Léon Rasser

in nood op zee

BESTUURSWISSELING SPWO

Govert van Oord

De Stichting Pastoraat Werkers Overzee heeft een nieuwe voorzitter: Govert van Oord (1970). Hij is sinds vijf jaar area-directeur Europa voor baggerbedrijf Van Oord. Daarvoor woonde en werkte hij op diverse locaties ter wereld.

Oud-voorzitter Joep Athmer maakte sinds 1992 deel uit van het SPWO bestuur. Van hem werd afscheid genomen op een speciale themamiddag in het baggermuseum in Sliedrecht. Hierbij werd hem het bijzondere bestuurslidmaatschap 'vanwege verdienste' aangeboden.

Stefan Francke

SAAT IS EEN VLOEKWOORD

De huidige jeugd is slim. Dat was de stelling die het meeste steun kreeg op de themadag van de Stichting Pastoraat Werkers Overzee op 2 november 2018. In het baggermuseum te Slie-drecht mochten de aanwezigen kiezen uit vijf uitspraken over jongeren van nu. *De huidige generatie is snel afgeleid* was een goede tweede. De themadag was voorbereid samen met jonge werknemers van de verschillen-de waterbouwbedrijven.

De huidige jonge generatie

NADENKEN OVER JE BEGRAFENIS

Marinepredikant Fred Omvlee startte de dag met een scherpe vraag: “Welke muziek mag er op jouw uitvaart klinken?” Misschien een rare insteek als het gaat over zin in je werk. Maar daardoor werden de gesprekken wel direct persoonlijk en werd er een verbinding gelegd tussen wat we echt belangrijk vinden in het leven en onze dagelijkse bezigheden.

Vervolgens werd aan de hand van drie kernwoorden – energie, balans, toekomst – verder doorgepraat. Een paar opvallende punten in de gesprekken: voor de jongere generatie is ‘saai’ een vloekwoord. Als het werk saai wordt, is men weg. Energie krijgt men van fijne collega’s op het werk. Goede samenwerking en dito sfeer wordt veel belangrijker gevonden dan een hoog salaris. Zinloosheid wordt

vooral ervaren in overdreven regelgeving. Dit geldt niet alleen op het water maar ook aan de wal.

Als het gaat om balans: op kantoor is het eigenlijk moeilijker om het evenwicht tussen werk en thuis te bewaren dan op de vloot, omdat de afbakening minder duidelijk is. Op de vloot heeft men verlof, klaar uit. Aan de wal zit men ’s avonds thuis vaak ook nog achter de laptop te werken.

Bij gedachten over de toekomst viel het vooral op dat men heel positief is over de eigen toekomst, maar een stuk minder zeker over onze planeet. De verwachting is dat men in de waterbouw wel aan het werk zal kunnen blijven ondanks de grote veranderingen binnen de sector. Heel wat themadagen worden gevuld met lezingen

en een forumdiscussie aan het eind. Op deze dag was het vooral: eens even op een andere manier met elkaar over je werk praten. Dat zoiets waardevol is, bleek uit de reacties. Bij de voorbereidende gesprekken was dat ook al de ervaring. Gewend als men is aan harde targets en cijfers, werden onmiddellijk vragen gesteld als: wat wordt de ‘output’ van de themadag? Hoeveel mensen wil je bereiken? Welke ‘tools’ levert deze dag op? Zinnige vragen, maar al verder pratend, merk je dat soms de zin juist in het niet meetbare zit. Om de lijn van Fred Omvlee verder te trekken: op je begrafenis zul je niet worden herinnerd vanwege je productie-cijfers, maar meer om wie je was als collega.

Stefan Francke

ZEEVAART

Artistiek benaderd

Gezien en gelezen

HET ULTIEME MARITIEME KOFFIETAFELBOEK KUNSTZINNIGE ZEEVAARTFOTO'S

Er is een tijd geweest dat de koopvaardij en alles wat daarbij hoort op warme belangstelling van kunstenaars kon rekenen. Inmiddels zijn de havens uit de stad verdwenen en worden de nieuwe terreinen krampachtig bewaakt. Hierdoor lijkt het creatief in beeld brengen van de scheepvaart iets waar men zich vooral in het verleden mee bezighield. Er wordt overigens ook beweerd dat de huidige schepen te lelijk zijn om er een bijzondere foto of schilderij van te maken.

Als havendomeinee valt me op dat het interieur van schepen en kantoren van reders wel degelijk met eigentijdse foto's worden gedecoreerd. Dit geldt ook voor hun tijdschriften en websites. De afbeeldingen zijn allemaal keurig belicht en er is perfect scherp-gesteld. Echt spannende plaatjes zijn het echter niet. Ook niet als de fotograaf het toestel pas tevoorschijn haalt als het schip langs iets moois op de kust vaart of een duidelijk zichtbare en bijzondere lading vervoert. Het punt is dat voor deze manier van 'het spannend maken' al zo vaak gekozen is dat, zelfs wanneer zo'n foto een gigantisch formaat heeft, er altijd sprake is van een slaapverwekkend effect. In een sombere bui heb ik

wel eens bedacht dat de eigentijdse scheepvaartfoto's symbool staan voor alles dat ik niet leuk vind aan de zeevaart. Het is een conservatieve wereld waar het draait om het snel verdienen van geld.

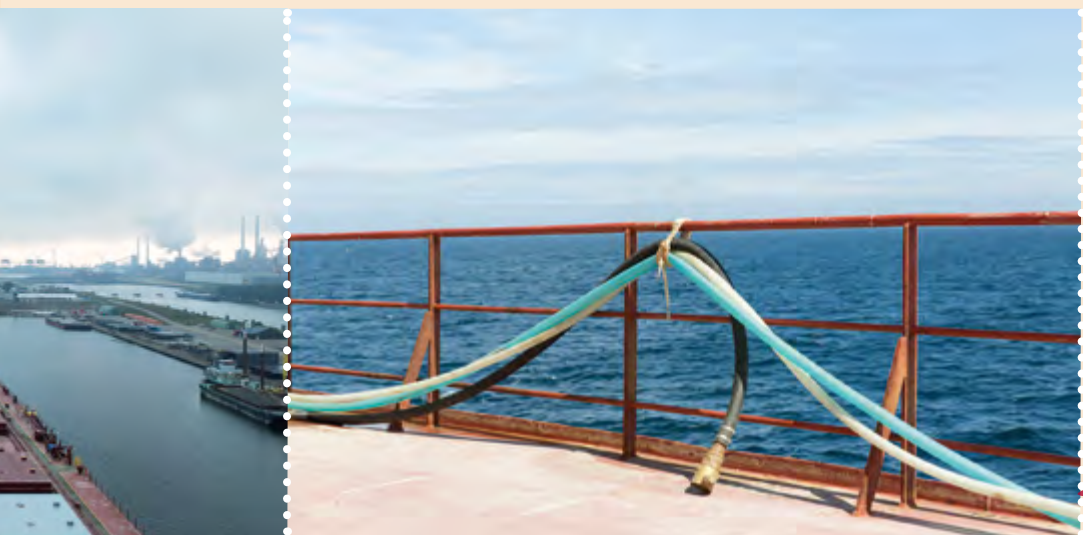
Tot mijn niet geringe verbazing kreeg ik echter onlangs een boek in handen waar ik al 20 jaar op zat te wachten. Het is een boek met foto's gemaakt aan boord van schepen, op haventerreinen en een sluizencomplex. Een boek met foto's van het soort dat je ziet in de reclame voor een (eigenlijk voor jezelf onnodig duur) fototoestel of mobiele telefoon met mooie camera. Van die foto's die je zelf ook van plan bent te gaan maken maar waar het nooit van komt omdat het eigenlijk hartstikke

moeilijk is. Foto's ook waaruit blijkt dat de plek waar je je bevindt iets aparts heeft en het bekijken waard is.

Het boek is gemaakt door Natascha Libbert. Interessant is dat behalve mooie afbeeldingen het boek ook een beschrijving bevat van haar werkwijze.

Het eerste dat opvalt is dat ze lang en serieus nadenkt voordat zij begint met het schieten van plaatjes. Ze keek zelfs weleens zolang rond dat degenen die haar moesten begeleiden helemaal nerveus werden omdat ze maar geen foto's maakte. Om deze 'hardwerkende, resultaatgerichte' mensen te kalmeren deed ze daarom maar af en toe alsof ze er één maakte.

Minstens zo boeiend is dat Natascha niet probeert om

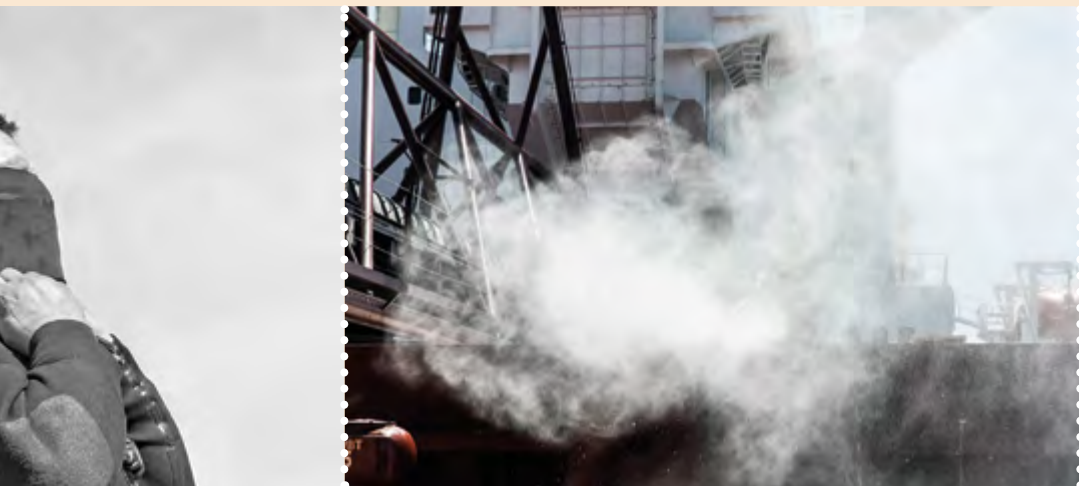
op een snelle manier geld te verdienen. Om het boek te kunnen maken, heeft ze zelfs gebruik gemaakt van crowdfunding. Dit betekent dat mensen het boek al op voorhand konden kopen zodat er geld beschikbaar kwam om het te kunnen drukken. Het idee voor een boek ontstond toen zij begon met het in beeld brengen van de aanleg van de nieuwe zeesluis bij IJmuiden. Hiervoor wordt

ze betaald door de provincie Noord-Holland. In eerste instantie fascineerde haar hoe mensen het landschap kunnen veranderen. Om werkelijk te begrijpen wat er in zo'n sluis gebeurt raakte ze steeds meer benieuwd naar de schepen die er doorheen moeten.

Natascha besloot mee te varen. Aan boord kon ze niet alleen duidelijker zien hoe de scheepvaart het landschap

verandert. Ook zag ze de omgeving waarin men aan boord werkt en leeft. Hier besloot ze zelf een boek over te maken. Het heet 'I went looking for a ship'. Het resultaat is een schets van een robuuste, kille en onherbergzame wereld die vreemd genoeg niet alleen dreigend, grootschalig en vervreemdend is. Op een of andere manier heeft het varende leven toch ook een

bepaalde schoonheid en charme.

In het boek zijn ook anekdotes, opvallende feiten en een op een bijzondere manier samengestelde begrippenlijst te lezen*.

Samen met de foto's geeft het een beeld van wat er allemaal gebeurt voor het leven van de moderne mens. Voor wat er allemaal nodig is voor onze huizen met airco, verwarming en een over-

vloed aan spullen en eten. Voor onze grote mogelijkheden om te reizen en te communiceren. Persoonlijk fascineert het me dat als je een kijkje neemt achter de schermen van dat 'waar we warm van worden', je juist met allemaal kille zaken te maken krijgt.

Een ieder die benieuwd is naar de kijk van Natascha Libbert op de scheepvaart, raad ik aan haar boek vooral

op zijn gemak te bestuderen. Misschien kunnen de reders allemaal een exemplaar aanschaffen. Als ze durven, kunnen ze het ter inzage neerleggen in hun wacht-ruimtes.

Léon Rasser

* Het werk van de zeevaartpastores wordt ook beschreven.

ZEEVAART.....

Filosofisch benaderd

OP DE TELEVISIE

Het aantal kijkers dat omroep Human weet te bereiken met haar programma 'Onderstromen' is vele malen lager dan dat van een verslag van een voetbalwedstrijd of talentenjacht. Toch blijven dergelijke programma's gemaakt worden omdat er niet alledaagse maar wel heel belangrijke vragen aan de orde komen. Een voorbeeld van zo'n vraag is wat er allemaal achter de schermen gebeurt om de rijkdom in Nederland mogelijk te maken. En dan kom je al snel op de zeevaart die niet alleen ontzettend efficiënt georganiseerd is maar ook heel bureaucratisch. Het is soms zover doorgeschoten dat mensen het plezier in hun werk verliezen.

Bij omroep Human komen filosofen aan het woord die zich bezighouden met de vraag hoe dit allemaal zo gekomen is. Zij hebben ter voorbereiding uitgebreid gesproken met een aantal dominees van de Nederlandse Zeevarenden Centrale. De Rotterdamse havendominee Dennis Woodward is ook volop in beeld te zien. De kerk speelt immers een belangrijke rol bij het menselijk houden van het leven en werken op zee.

Het programma is uitgezonden op NPO2 op 27 november om 22:55. Het loont echt de moeite om het op 'uitzending gemist' of op de website van omroep Human te bekijken.

In Nederland wordt eenieder geacht zich aan de wet te houden. Zo moet je stoppen voor het rode stoplicht en je houden aan de maximum snelheid. Nu ga ik meestal met de fiets dus zit het met de snelheid wel goed. Maar het rode stoplicht? Ik ben nogal ongeduldig.

Een andere wet in ons land is de Wet Arbeid Vreemdelingen (WAV). Deze geldt niet in de zeevaart. Voor een zeevarende hoeft dus geen tewerkstellingsvergunning aangevraagd te worden om schepelingwerk aan boord te laten verrichten. De term schepeling is ouderwets. Het wordt niet herkend door de spellingscontrole op mijn computer. Misschien komt het door het in werking treden van de MLC 2006. In dit verdrag wordt dit woord niet meer gebruikt. Misschien ben ik ouderwets.

Voor de opknapbeurt van het paradepaardje 'The Oasis of the Seas' van rederij Royal Carib-

bean Cruise Lines in het droogdok bij Verolme werden bijtijds tewerkstellingsvergunningen aangevraagd. Opknappen prima, maar het moest ook weer niet te veel kosten. Dus in twee weken de bezem erdoor, verven, nieuwe vloerbedekking en klaar. Alles verliep in goed overleg en de Nederlandse staat stelde snel 1.350 tijdelijke werkvergunningen beschikbaar.

De Arbeidsinspectie besloot een kijkje te nemen op het schip. De inspectie ontdekte dat de rederij, naast de door Verolme 1.350 gecontracteerde arbeiders voor het buitenwerk, 124 arbeiders uit Zuid-Amerika en Azië had ingevlogen voor het opknappen van het interieur. De rederij kreeg een boete van maar liefst € 992.000.

Royal Caribbean tekende bezwaar aan. Het Amerikaanse bedrijf claimt dat de werknemers die tegen de lamp liepen niet onder het Nederlandse arbeidsrecht (zoals Wet Mini-

ZEEVAART

Juridisch benaderd

SCHEPELINGENWERK

mumloon) vallen, maar onder het maritiem recht. Het zou gaan om leden van het 'Flying Team', een groep werknemers die de wereld wordt overgevlogen om het interieur van cruiseschepen op te knappen. Dat het schip in een Rotterdams dok ligt, doet daarbij niet ter zake, volgens Royal Caribbean.

Scheepswerven en rederijen vragen nu aan de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid om de boete ongedaan te maken. Want de groei van de maritieme industrie zou voorop moeten staan. Betekent dit gedogen dat men zich op z'n minst niet aan de regels houdt? Is het ouderwets gezeur om te stellen dat de 124 werknemers geen zeevarenden waren die aangemonsterd schepelingwerk verrichten?

De rechter vindt gelukkig ook dat Royal Caribbean de boete terecht heeft gekregen. Aan de wal is het echter soms nog slechter gesteld met de rechten van werknemers en dan wel bij een project van de overheid. Bij de verlenging van de A4 bij Schiedam maakten de Nederlandse bouwbedrijven gebruik van een

Duitse onderaannemer die Spaanse en Portugese werknemers inzette. De wegwerkers werden uitgebuit met een schijnconstructie die aan het licht kwam. Werknemers ontvingen minder dan duizend euro per maand en niets tijdens ziekte. Dit was absoluut niet volgens de geldende cao. Overigens kwam dit niet aan het licht door een officiële inspectie.

Inmiddels is er een schikkingsvoorstel gedaan door de overheid. Het bouwbedrijf moet zich hopelijk net als de cruise-industrie aan de regels houden. Al is het maar om mij te helpen bij mijn enorme tegenzin bij het betalen van mijn verkeersboetes.

Jos Hilberding

A close-up photograph of a weathered stone sculpture of a human face. The face is shown in profile, looking downwards. On the bridge of the nose, there is a small, carved figure of a person standing. The stone has a rough, textured appearance with some visible cracks and discoloration.

Kerk wordt afgeserveerd als criminele bende

.....
Wegkijken is onderschat aspect

De Kerk moet beschouwd worden als een criminele organisatie en haar leiders zijn criminelen die moeten worden berecht. Dit is de stelling van advocaat Jan Boone. Hij wil de rooms-katholieke kerk in Nederland voor de rechter dagen. De leiding van deze kerk, zo betoogt hij, wist immers van het seksueel misbruik door talloze priesters en heeft daar nooit wat aan gedaan. Pausen en bisschoppen hebben bij de politie nooit aangifte gedaan van het misbruik. Ze hebben het juist in de doofpot willen stoppen. Een criminele bende dus.

SEKSUEEL MISBRUIK VAN MINDER- JARIGEN IN DE ROOMS- KATHOLIEKE KERK

WIM DEETMAN

NEL DRAIJER

PIETER KALBFLEISCH

HARALD MERCKELBACH

MARIT MONTEIRO

GERARD DE VRIES

Bakens

Schijnheilige criminelen – het is een geluid dat ik ook nogal eens tegenkom in gesprekken aan boord. Nu ben ik geen rooms-katholiek priester, maar een (getrouwd) protestants predikant. Toch voel ik me aangesproken. De kerk is er niet populairder op geworden. De feiten liegen er ook niet om: de talloze verdrietige verhalen van seksueel (kinder)misbruik binnen de muren van de kerk en kerkelijke instellingen. Het is goed dat deze beerput in de afgelopen jaren is opengetrokken. De onderste steen moet boven zodat het niet weer kan gebeuren.

Feit is echter ook dat juist de rooms-katholieke kerk zelf al een stevig onderzoek was gestart: de commissie Deetman. Deze heeft in 2010-11 de verhalen van vele slachtoffers angehooord en schadevergoeding geregeld. Daarmee was de rooms-katholieke kerk in Nederland wel weer één van de eerste organisaties die dit donkere verhaal onder ogen heeft durven zien. Seksueel misbruik komt helaas echter op veel meer plekken in onze samenleving voor: de jeugdzorg, de scouting, de sportwereld – eigenlijk overal kunnen jeugdigen slachtoffer worden.

Vorig jaar volgde ik als vertrouwenspersoon van onze voetbalclub een cursus van het NOC-NSF, die onder andere over seksueel misbruik in de sportwereld ging. Tijdens de cursus kwam de werkwijze van vele misbruikers naar voren: hoe een slachtoffer zorgvuldig wordt uitgezocht en min of meer geïsoleerd van haar/zijn omgeving. Vervolgens worden allerlei trucs ingezet zodat het slachtoffer de dader niet zal verraden: schuldgevoel, zorgen dat ze niet worden geloofd. Of ze worden medeplichtig gemaakt: “Jij vond het toch ook fijn”. “Ik

seksueel misbruik

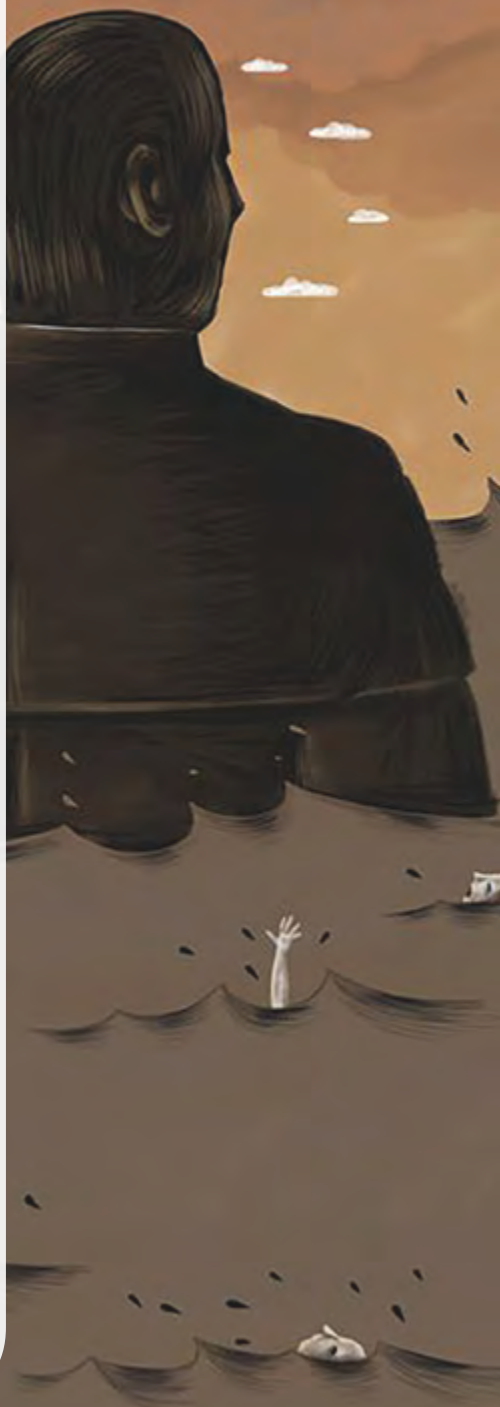
beteken zoveel voor de club". "Als de andere jongens dit horen, word je alleen maar uitgelachen". Het was allemaal niet aange-naam om te horen, maar wel leerzaam.

Nu zal bij het misbruik binnen de rooms-ka-tholieke kerk het priesterlijk celibaat zeker een rol spelen. Onderdrukte seksualiteit zoekt toch een uitweg. Aan boord weet trouwens iedereen van de lasten van het (on)vrijwillige celibaat. Het is voor een zeevarende dan ook niet moeilijk om te begrijpen waarom het misbruik ook buiten de kerk voorkomt.

Op de cursus leerde ik dat het eigenlijk meer om 'macht' gaat. Doordat iemand een machtspositie inneemt, kan hij iemand dingen laten doen die die ander eigenlijk niet wil. Als er sprake is van charisma, een soort van hypnose, kan iemand je betoveren. Daardoor worden gemakkelijk grenzen overschreden en slachtoffers gemaakt. Macht kan ook worden misbruikt omdat iemand afhankelijk is (in bijvoorbeeld de filmwereld: "Door mij krijg jij die rol"). Waar er een sterke hiërarchie heerst, vallen er gemakkelijk slachtoffers.

Seksueel misbruik is een vorm van machts-misbruik. In feite putten seksueel misbruik en bijvoorbeeld pestgedrag uit dezelfde bron: de dader voelt zich goed ten koste van een slachtoffer. Bij seksueel misbruik is de schade des te groter. Bij een kind wordt de onbevangenheid stuk gemaakt.

Wat bij de cursus daarnaast scherp naar voren kwam is het 'wegkijken' door de omgeving. Uit de verhalen van slachtoffers blijkt hoe eenzaam zij zich kunnen voelen omdat niemand ziet dat er wat aan de hand is. Of

omdat ze niet worden geloofd. Het weggijken door de omgeving wordt bijna net zo erg gevonden als het misbruik zelf. Voor de omgeving is het ook lastig. Zelf kostte het me bijvoorbeeld lang geleden ook moeite om te geloven dat een studentenpredikant zijn positie misbruikt had om met talloze (toen nog voor de wet minderjarige) studenten het bed in te kunnen duiken.

Dat pausen en bisschoppen het misbruik niet onder ogen hebben willen zien en hebben weggekeken, is verschrikkelijk te noemen. Daarom is het nu vooral de taak van de kerk om schuld te erkennen en af te rekenen met het weggijkgedrag. Het is, denk ik, echter ook een vorm van weggijkgedrag om nu vooral de kerk weg te zetten als dé criminele bende die schuldig is aan alle misbruikellende. Als de kerk kan worden beschouwd als een criminele organisatie, dan geldt dat toch ook voor sportclubs, scoutinggroepen, jeugdzorgafdelingen en vergelijkbare organisaties?

Hiërarchische gezagsverhoudingen, eventueel aangevuld met een (onvrijwillig) celibaat, vormen een explosief mengsel, waarbij machtsmisbruik in allerlei vormen op de loer ligt. Je hoopt er nooit mee te maken te krijgen, maar op de werkvloer van een schip kan het ook gebeuren. Het is goed om ook daar onze ogen open voor te houden.

Stefan Francke

Herfst en lente

Jaargetijden. We hebben er vier en onze mensheid leeft ermee. Elk seizoen krijgt een stickertje, geeft een gevoel. Een gevoel dat past bij het stereotype van dat seizoen. Of past bij onze levensfase. Iemand kan in de herfst van zijn leven zijn en daar bedoelen we eigenlijk niet echt iets positiefs mee. En waarom eigenlijk? Waarom is de zomer per definitie vrolijk, de lente hoopvol en de winter donker, somber en koud? Gek eigenlijk dat we niet in elk seizoen herkennen wat er mooi aan is. Of is warmte goed en koude slecht? Vanzelfsprekend niet! Of vinden we het lekker te kunnen zeuren? Zeuren over de kou, zeuren over de hitte, zeuren over de gure herfst.

Of is het de commercie die de seizoenen in stand houdt? Winterbanden voor de auto in plaats van gewone banden voor het hele jaar? Eén herfstcollectie voor kleding en soep die past bij de winter. Zou erwtensoep echt minder smaken in het voorjaar? U zult zich afvragen of deze dominee van het padje aan het gaan is. Mag hoor, uw mening telt, maar zo voel ik dat niet. Wat ik wel voel? Geluk ook nu het bijna winter is, geluk om-

dat de natuur zich weer uitstrekt.

Eigenlijk is de lente het enige seizoen waar we niet over zeuren. Omdat het vrolijkheid geeft, licht na donkere dagen, lammetjes in de wei, buiten kunnen lopen zonder jas, weer lekker fietsen ...!

Laatst heb ik een stuk gefietst, paar graden boven nul, ik had me goed ingepakt en heb genoten van de helder blauwe lucht, de stille velden met een waas daarover en zowaar nog wat blaadjes met schitterende kleuren. Lente geeft nieuwe kleur aan het leven, zeggen we, maar is de herfst qua kleur niet net zo mooi? Minder felle kleuren maar schakeringen van het mooiste bruin naar goud naar rood, van zachtgroen naar geel naar pastelbruin? Net zo mooi als de lente maar anders mooi? Daarom nu deze amateurles in de levensfilosofie.

Het maakt niet uit in welk seizoen je zit, in welke levensfase, hoe jong of oud je bent. Het leven is mooi, in welke fase ook, in welk seizoen ook en laten we in vredesnaam moeite doen om dat te blijven zien.

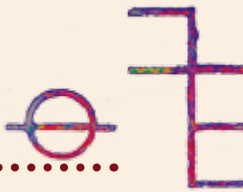
Dominee D.A.G. Hoor

PS Eén van mijn fietsmaten klaagde over 'gure koude wind'. Mijn reactie: "Mooie kleuren, hier in de natuur:"

Adressen zeemanshuizen en pastores

Amsterdam Centrum voor zeevarenden,

Radarweg 32 • 1042 AA Amsterdam • Tel. 020 6117 912

Dominee L.J. Rasser • Tel. 020 6690 065 / 06 22 09 03 34 •

leon.rasser@nederlandsezeemanscentrale.nl

Den Helder Centrum voor zeevarenden van de Koninklijke marine

Binnenhaven 76 • 1781 BL Den Helder • Tel. 022 3612 178

Delfzijl / Eemshaven Centrum voor zeevarenden

Borkumweg 2 • 9979 XH Eemshaven • Tel. 059 6516 233

Pastor S. Standhardt • Tel. 050 3127 178 / 06 29 29 69 30 •

svenserg@nederlandsezeemanscentrale.nl

Moerdijk Centrum voor zeevarenden

Sluisweg – Roode Vaart • 4782 PT Moerdijk • Tel. 0168 416 650

Dominee H. van der Ham • Tel. 78 6138 280 / 06 53 59 63 80 •

hvdham@nederlandsezeemanscentrale.nl

Rotterdam / Oostvoorne Internationaal centrum voor zeevarenden

Burgemeester Letteweg 30 • 3233 AG Oostvoorne • Tel. 06 32 27 47 25

Dominee H.M. Perfors • Tel. 0181 416 751 / 06 53 67 92 65 •

helene.perfors@nederlandsezeemanscentrale.nl

Rotterdam / Schiedam Centrum voor zeevarenden

Admiraal Trompstraat 1 • Havennummer 562 • 3115 HK Schiedam • Tel. 010 4260 933

Terneuzen Centrum voor zeevarenden

Westkolkstraat 40 • Havennummer 562 • 4531 AX Terneuzen • Tel. 0115 695 373

Vlissingen Centrum voor zeevarenden

Ritthemsestraat 498 • Havennummer 562 • 4389 PA Ritthem • Tel. 0118 467 063

Wereldwijd

Dominee S.N.D. Francke • Parelduikerhof 8 • 4332 DA Middelburg •

Tel. 0118 651 888 / 06 37 00 84 32 • waterbouwpastor@gmail.com

Nederlandse Zeevarendencentrale

Willemskade 13

3016 DK Rotterdam

www.nederlandsezeemanscentrale.nl

Stichting Pastoraat Werkers Overzee

Parelduikerhof 8

4332 DA Middelburg

www.spwo.nl